

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 73/06-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. mája 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ľ. M., bytom T., zastúpeného advokátom JUDr. F. K., D., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 24 S 9/00 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 24 S 9/00 **p o r u š i l** základné právo Ľ. M. na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ľ. M. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia Ľ. M. v sume 6 813 Sk (slovom šesťtisícosemstottrinásť slovenských korún) na účet advokáta JUDr. F. K. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažnosti Ľ. M. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2006 doručená (doplnená na základe výzvy ústavného súdu 22. februára 2006) sťažnosť Ľ. M., bytom T. (ďalej len sťažovateľ^{cc}), zastúpeného advokátom JUDr. F. K., D., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 S 9/00.

Sťažnosť bola uznesením č. k. III. ÚS 73/06-10 z 1. marca 2006 prijatá na ďalšie konanie.

Sťažovateľ uviedol, že: *„Žalobou na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o priestupku podľa ustanovenia § 83 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a § 244 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, som požadoval preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Krajského riaditeľstva PZ, Krajského dopravného inšpektorátu v Žiline č. k.: KRP-472/KDI-2000, zo dňa 3. 8. 2000 o postihu za priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Napriek tomu, že som uvedenú žalobu odoslal prostredníctvom svojho právneho zástupcu na Okresný súd Žilina (...) dňa 12. 9. 2000, do dnešného dňa súd vo veci nijakým spôsobom nerozhodol. Súd vydal iba dňa 14. 9. 2004*

uznesenie pod č. k.: 24 S 9/00-28, ktorým žiadosť žalobcu o odloženie vykonateľnosti rozhodnutí KR PZ-KDI Žilina KRP-472/KDI-2000 zo dňa 30. 8. 2000 a OR PZ-ODI Námestovo ORP-P-111/ODI-E-2000 zo dňa 26. 5. 2000, zamietol. (...) Som presvedčený, že aj keď súd vydal uvedené uznesenie, je celé konanie vedené pod spis. značkou 24 S 9/00, poznačené prietiahmi v konaní, a to aj napriek niekoľkonásobným žiadostiam sťažovateľa o vytýčenie termínu hlavného pojednávania v tejto veci (doručeným na súd dňa 22. 1. 2001, dňa 20. 6. 2001, dňa 24. 3. 2002, dňa 13. 6. 2002, dňa 30. 10. 2002), sťažnosti na postup súdu pre prietahy v konaní v súlade s ustanovením § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov SR zo dňa 28. 11. 2003 a vyjadreniu k prejednaníu veci bez nariadenia pojednávania spolu so stanoviskom žalobcu k prejednávanej veci zo dňa 27. 9. 2004. (...) Daný stav právnej neistoty sťažovateľa spôsobuje pochybnosti a dôveru v štátom garantovanú záruku súdnej ochrany v zmysle Ústavy SR, súvisiacich zákonov, ako aj medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.“

V uvedenom postupe okresného súdu vo veci vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ žiada okrem deklarovania porušenia jeho označených práv aj vydanie príkazu, aby okresný súd vo veci konal bez zbytočných prietahov, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk a náhrady trov konania.

Listom z 5. mája 2006, ktorým sťažovateľ vyčíslil trovy právneho zastúpenia, vyslovil aj súhlas s prejednaním veci bez ústneho pojednávania.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. 1 SprS 96/06 z 25. apríla 2006 vyjadril aj predseda okresného súdu, ktorý je aj zákonným sudcom vo veci. Uviedol, že vo veci je už rozhodnuté a rozhodnutie bolo expedované účastníkom. K sťažnosti samej uviedol: „*Spoluúčasť účastníkov: žalobcovia v správnom konaní sa vyhli podstatným námietkam žalobcu a nijakým spôsobom k nim nezaujali stanovisko, čím sťažili prejednanie veci. Právna a skutková zložitost' veci: Spočívala v tom, že priestupková vec súvisela*

s pôvodnou trestnou a trestným konaním. Napokon sa ukázala aj súvislosť s vecou 1 T 104/96. V nej už bol totiž žalobca odsúdený a v ďalšej trestnej veci mu hrozili dôsledky s tým spojené (premena trestu a pod.). Súd akoby na jednej strane posudzoval otázku spravodlivosti, resp. nespravodlivosti – či žalobca nesprávnym postupom orgánu činného v trestnom konaní neunikol trestu, keď skutok neposudzoval primárne z hľadiska alkoholu (kde nesúhlas otca je nevýznamný), ale z hľadiska neoprávneného používania vozidla (kde stanovisko otca k stíhaniu je významné). Na druhej strane sa musel vysporiadať s otázkou aj jeho vlastných ľudských práv a toho, či postup súdu v správnom konaní pri akceptovaní zásad a princípov konania sa môže posudzovať až tak široko, že by zasiahol až do pôvodného trestného konania, resp., kde sú hranice právneho konania. Na každú alternatívu bolo dosť argumentov. Bolo potrebné zaoberať sa aj ústavnou a štrasburskou judikatúrou. Ostatné skutočnosti vyplývajú zo spisu. Súhlasíme s upustením od ústneho prejednaní veci.“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrenia predsedu okresného súdu, ale najmä zo spisu okresného súdu sp. zn. 24 S 9/00 ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania vo veci:

Dňa 14. septembra 2000 sťažovateľ podal žalobu o preskúmanie rozhodnutia o priestupku spolu s prílohami, ktoré obsahovali rozhodnutie o odvolaní a rozhodnutie o priestupku. Veci bola pridelená sp. zn. 24 S 9/00.

Dňa 22. januára 2001, 15. marca 2001 a 20. júna 2001 právny zástupca sťažovateľa žiadal o vytýčenie termínu pojednávania.

Dňa 19. decembra 2001 zákonný sudca vyzval Okresný súd Dolný Kubín na podanie správy o stave konania vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 104/96 (vo veci bol sťažovateľ obžalovaný).

Dňa 12. apríla 2002, 10. júna 2002 a 30. októbra 2002 právny zástupca sťažovateľa žiadal o stanovenie termínu pojednávania.

Z 29. júla 2004 sa v spise nachádza referát zákonného sudcu na vyžiadanie spisov.

Dňa 18. augusta 2004 zákonný sudca dal pokyn kancelárii ignorovať referát z 29. júla 2004.

Dňa 18. augusta 2004 zákonný sudca vyzval Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline na vyjadrenie k žalobe a vyžiadal príslušné spisy.

Dňa 10. septembra 2004 sa Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline vyjadrilo k výzve.

Dňa 14. septembra 2004 okresný súd vydal uznesenie o zamietnutí žiadosti o odloženie vykonateľnosti rozhodnutia o priestupku.

Dňa 16. septembra 2004 okresný súd vyzval účastníkov konania na vyjadrenie, či súhlasia s prejednaním veci bez ústneho pojednávania.

Dňa 27. septembra 2004 a 13. júla 2005 boli okresnému súdu doručené vyjadrenia účastníkov konania.

Dňa 23. augusta 2005 zákonný sudca vyžiadal vyšetrovací spis, ktorý mu bol predložený 14. septembra 2005.

Dňa 12. apríla 2006 sudca rozhodol vo veci rozsudkom.

K veci sú pripojené spisy Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 1 T 104/96 a bývalého Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Námestovo sp. zn. 20/2000, ako aj priestupkový spis Okresného riaditeľstva Policajného zboru Námestovo sp. zn. ORP-P-111/ODI-E-2000.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota (III. ÚS 340/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu (napr. II. ÚS 74/97, III. ÚS 11/05 a iné).

Pri hodnotení namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd konštatuje, že ide o bežnú agendu v správnom konaní, kde je aj dostatočná judikatúra. Predmetnú vec ústavný súd nehodnotí ani zo stránky právneho posúdenia, ani zo stránky skutkovej ako zložitú vec.

Pokiaľ ide o druhé kritérium, a to správanie účastníkov, možno konštatovať, že títo sa nepodieľali na vzniknutých priet'ahoch. Urgenciami sa snažili dosiahnuť, aby okresný súd začal vo veci konať.

Pri treťom kritériu, a to skúmaní postupu okresného súdu, ústavný súd neakceptoval vyjadrenie zákonného sudcu (predsedu okresného súdu) o existencii iných okolností, ktoré by ho nútili vo veci nekonať.

Záver vyjadrenia okresného súdu nemajú oporu v samotnom spise, podľa ktorého okresný súd v čase od 14. septembra 2000 (podanie žaloby) do 29. júla 2004 (vyžiadanie spisov), teda takmer za 4 roky, vykonal len jeden úkon 19. decembra 2001 (vyžiadanie správy o stave trestného konania) a nekonal taktiež od 16. septembra 2004 (vyžiadanie vyjadrenia účastníkov) do 23. augusta 2005 (pokyn zákonného sudcu) a od 14. septembra 2005 (predloženie vyšetrovacieho spisu) do 12. apríla 2006 (rozhodnutie vo veci). Celkovo okresný súd nekonal vo veci po dobu takmer 5 rokov. Takýto postup okresného súdu

je ústavne neakceptovateľný. Uvedeným postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Sťažovateľ sa dožadoval aj vydania príkazu okresnému súdu vo veci konať a rozhodnúť.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a vysloví, že k porušeniu práv došlo nečinnosťou, môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd takýto príkaz okresnému súdu neuložil, lebo ten vo veci medzičasom rozhodol, aj keď rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné. Okresný súd je povinný podľa procesných predpisov pokračovať tak, aby bola nastolená právna istota.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ z dôvodu právnej neistoty žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (predmet žaloby) a zistené porušenie základných práv a slobôd. Ústavný súd považoval za primeranú čiastku 30 000 Sk, ktorú zaviazal okresný súd uhradiť sťažovateľovi (bod 2 výroku nálezu). Ústavný súd vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Sťažovateľ si uplatnil aj náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 6 813,50 Sk za dva úkony právnej služby po 2 730 Sk a dva režijné paušály po 164 Sk spolu s 19 % DPH.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhradza účastník zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia vychádzal ústavný súd z ustanovenia § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a), § 16 ods. 3 a § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2006 v konaní pred ústavným súdom je 2 730 Sk, hodnota režijného paušálu 164 Sk a daň z pridanej hodnoty 19 %.

Ústavný súd preto v súlade s § 36 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia spolu vo výške 6 813 Sk (bod 3 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. mája 2006